LRKSA OFICIALUS ORGANAS, KATALIKIŠKAI TAUTIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS
Eina ketvirtadieniais Redaguoja Matas Zujus
Prenumerata metams $2.00, pusmečiui $1.00
71-73 South WashingtonStreet (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa. Telefonas: VA 3-8876

GARSAS

LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION
Published every Thursday
Advertising Rates on Application
71-73 South WashingtonStreet (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa. Telefonas: VA 3-8876

Second-Class mail privileges authorized January 16, 1930, at Wilkes-Barre, Pa. under Act of August 24, 1912

No. 17. KETVIRTADIENIS, BIRŽELIO-JUNE 8, 1961 VOL. - METAI 44-JI

Dienos Klausimai

Sekmadienį, gegužės 28-tą, chicagiečiai surengė didelę akademiją ir bankietą pagerbti Leonardą Šimutį jo visuomeninės veiklos 50 metų sukakties proga. Sukaktuvininką sveikino ir jo gausingus darbus ir nuopelnus apibudino visa eilė įžymių tautos ir visuomenės vadų, kaip J. E. vyskupas Brizgys, prel. Mykolas Krupavičius, Lietuvos atstovas J. Kajeckas, Chicagos konsulas Petras Daužvardis, kurs taipgi perdavė sveikinimus nuo kitų Lietuvos diplomatinių atstovų; kan. A. Zakarauskas, kun. J. Kubilius, kun. Albinas Spurgis, Juozas Bačiūnas, "Naujienų" redaktorius dr. Pijus Grigaitis, "Vienybės" redaktorius Juozas Tysliava, kun. V. Bagdanavičius ir kiti. Akademijai ir bankietui vadovavo Jonas Rimašauskas ir inžinierius Antanas Rudis. Meninę programą išpildė solistės Stasė Pautenienė, solistas J. Vaznelis, kuriems pianu akompanavo M. Motiekaitis. Sukaktuvininko dukraitė Zita Marija Šimutytė pianu išpildė klasinius Šopeno ir Kavalevsky kūrinius. Elena Blandytė padeklamavo tris sukaktuvininko eilėraščius — "Ilgiuos", "Senelių rauda" ir "Dar vienas pavasaris". Rašytojas Aloyzas Baronas deklamavo jo paties eilėraščius. Įteikiant dailininko Adomo Varno nupieštą sukaktuvininko portretą, V. Šimkus pasakė pritaikytą kalbą. Beje, šiame numeryje, 2-rame puslapyje, išspausdinta Lietuvos atstovo p. J. Kajecko bankiete pasakyta pagrindinė kalba, kurioje jis išsamiai apibudina sukaktuvininko darbus ir nuopelnus lietuvių organizacijoms, Amerikos lietuvių visuomenei ir Lietuvai.

* * *

Prezidento Kennedy ir Sovietų diktatoriaus Chruščiovo konferencija įvykusi birželio 3-4 dienomis Austrijos sostinėje Viennoje buvo iš eilės septintoji taip vadinama viršūnių konferencija. Prieš tai yra įvykę šios viršūnių konferencijos: 1943 metais lapkričio 28-30 ir gruodžio 1 d. d. Teherane, Persijoj, kurioje dalyvavo prezidentas Roosevelt, Anglijos premjeras Churchill ir Sovietų diktatorius Stalinas; 1943 metais vasario 4-11 d. d. Jaltoje, dalyvaujant Rooseveltui, Churchillui ir Stalinui; 1945 metais liepos 17-tą Potsdame dalyvaujant prezidentui Trumanui, Stalinui, Churchillui ir Attlee, kurs konferencijos laiku tapo Anglijos premjeru; 1955 metais liepos mėnesį Genevoje, dalyvaujant prezidentui Eisenhower, Bulganinui, Chruščiovui, Anglijos premjerui Eden ir Prancūzijos premjerui Faure; 1959 metais rugsėjo mėnesį David stovykloje, dalyvaujant prezidentui Eisenhoweriui ir Chruščiovui; 1960 metais gegužės mėn. Paryžiuje, dalyvaujant Eisenhoweriui ir Chruščiovui. Tose konferencijose buvo svarstomos svarbios problemos ir padaryta svarbių sprendimų. Deje, Sovietų diktatoriai tuos nutarimus sulaužė arba panaudojo savo imperializmo ir komunizmo naudai, alijantų nepaprastai didelėmis žmonių ir materialinių gėrybių aukomis atsiektus laimėjimus paversdami niekais, užgrobdami daug naujų teritorijų ir pavergdami ištisas tautas, kurios po šiai dienai velka šlykštų komunistinį jungą. Kiek naudos bus iš Viennos konferencijos—pagyvensim pamatysim. Paties Kennedy žodžiais, ten jokių koncesijų neiškovota, bet ir nepažadėta. Politiniai ekspertai betgi susidarę įspūdį, kad prezidento Kennedy kelionė žymiai sustiprinusi vakariečių vieningumą Berlyno ir kitų problemų atžvilgiu.

DETROIT'O LIETUVIŲ ŽINIOS

ALRK Federacijos Kongresas ir LRKSA Deimantinio Jubiliejaus Minėjimas Bus Kartu

Birželio 3-čią Šv. Antano parapijos naujoje salėje įvyko Katalikų Federacijos 4 skyriaus ir LRKSA Michigano apskrities valdybų narių posėdis, kuriame plačiai išsikalbėta kongreso ir deimantinio jubiliejaus minėjimo reikalu.

Kadangi apskritis prieš porą mėnesių buvo pradėjus rengtis prie deimantinio jubiliejaus paminėjimo, o vėliau Federacijos centras susirašė su Federacijos 4 skyriaus pirmininku R. Valatka Federacijos kongreso reikalu, tad prieita išvados, kad atskirai rengti kongresą ir minėjimą būtų neįmanoma, nes beveik tie patys asmenys stovi prie veikimo. Todėl posėdy sutarta: Michigano apskritis užleidžia kongresui pirmenybę, taipgi bus bendras deimantinio jubiliejaus paminėjimas spalių 22 d. Šv. Antano bažnyčioje 11 val. šv. mišiomis ir bankieto dalyje. Tam dideliam darbui sudarytas šio sąstato komitetas: kun. J. Walter Stanevičius — dvasios vadas; Rapolas Valatka — pirmin.; Stasys Garliauskas — sekretorius; Elžbieta Paurazienė — iždininkė; bankieto komisija: Ona Valatkienė — pirm., Leo Heiningas, Vladas Bublys, Elžbieta Paurazienė, Jurgis Mikaila; ta pati bankieto komisija rūpinsis skelbimais ir nustatys programą. Spaudos komisiją parinks valdyba.

Malonu pažymėti, kad minėjimo ir kongreso rengimo vadovybė sudaryta iš gabių ir patyrusių asmenų. Nors ir bus gana daug darbo, bet nėra jokios abejonės, kad kongresas ir deimantinis paminėjimas bus šauniai prirengti.

Prašoma, kad visi Federacijos rėmėjai ir LRKSA nariai, kiek galėdami, tas iškilmes atjaustų paremdami sveikinimais ir dalyvavimu.

265 kp. sekretorius

Lietuvių ekskursija į Kanados ir Rytinių Valstybių šventoves įvyks nuo birželio 21-mos iki 27-tai (vieną savaitę) privačiu autobusu. Dar yra keleta vietų vyrams ir moterims. Keliautojai turi turėti teisę keliauti Kanadoje. Negimę JAV turi turėti naturalizacijos popierius arba ŽALIĄ su paveikslu Nepiliečio Registracijos kortelę. Ekskursija išvyks nuo Dievo Apvaizdos lietuvių bažnyčios Detroite trečiadienį, birželio 21-mą. Gauti daugiau informacijų kreipkitės į kelionės vadovę p. Ann Valatką, 15756 Lesure Avenue, Detroit 27, Michigan; telefonas Broadway 3-2224. Kelionės kapelionu bus kun. V. Krikščiūnavičius.

Birželio įvykių minėjimas, ruošiamas Pabaltijo Komiteto įvyks sekmadienį, birželio 11-tą, 4 val. p. p., International Institute, 111 East Kirby, kampas John R. Pagrindinę kalbą pasakys kongresmanė Martha W. Griffiths. Meninėje programoje lietuvius atstovauja Šv. Antano lietuvių parapijos choras vadovaujamas muz. A. Mateikos. Detroito Lietuvių Organizacijų Centrą Pabaltijo Komitete atstovauja V. Staskevičius, Dalia Mikaitė ir Algis Barakauskas. Detroito ir apylinkių lietuviai raginami gausingai dalyvauti birželio įvykių minėjime, birželio 11-tą.

Detroito Lietuviai Katalikai Veteranai (CWV Lithuanian Post) dabar vėl turi virš 100 narių. Visi katalikai veteranai raginami stoti į šios organizacijos eiles. Susirinkimai būna antrą pirmadienį kiekvieno mėnesio lietuvių veteranų name, 16003 West Warren, kampas Rutherford, 8 val. vak. Sekantis susirinkimas bus birželio 12-tą. Ypatingai kviečiami naujo veteranai, kurių daugybė neperseniausiai baigė Dėdės Samo tarnybą. Atvykite susirinkiman arba parašykite į veteranų centro įstaigą ir medžiaga jums bus priduota prisirašymui.

Detroito Lietuvių Organizacijų Centras, ryšium su Birželio įvykių minėjimu, stipriai remia Sen. Tom Kuchel ir kongr. Glen Lipscomb rezoliucijas. Yra pasiuntęs laiškus visiems JAV Kongreso užsienių reikalų komisijų nariams primindamas jiems Birželio įvykius ir prašant kuogreičiausios akcijos.

Leonardas Šimutis buvo specialiai pagerbtas 50 metų visuomeninės veiklos jubiliejaus proga Lithuanian Melodies programos metu šeštadienį, gegužės 27. Programa nuolat girdima iš Detroito WJLB stoties, banga 1400, šeštadieniais nuo 5:00 iki 5:30 p. p.

Stasė Smolinskas susilaukė gero įvertinimo tapybos—Redford Art Group (Scarab Club) meno parodoje, kuri baigsis šį sekmadienį, birželio 11-tą. Įėjimas nemokamas. Parodos vieta visai arti Tarptautinio Instituto, kur šį sekmadienį įvyksta Birželio įvykių minėjimas.

Tarptautinis Laisvės Festivalis (International Freedom Festival) įvyks Detroite birželio 20 iki liepos 4-tos. Dalyvaus ir lietuviai.

V.

Azijos Tautų Anti-Komunistinės Lygos pakviestas, Pavergtųjų Seimo pirmininkas V. Sidzikauskas dalyvavo lygos kongrese balandžio 30 — gegužės 3 d. d. Filipinų sostinėje Manilojo. Kongreso darbotvarkėje buvo: komunistinis imperializmas bei jo taktika Azijoje ir anti-komunistinės kovos tarptautinis solidarumas (E.).

Gegužės 7 d. Lietuvoje ir kitur Sovietų Sąjungoje buvo minima "radijo diena". Ji buvo pradėta seno melo pakartojimu, būtent, kad radiją išradę ne vakariečiai, bet rusai — Aleksandras Popovas. Žinoma, tai yra nesąmonė, bet rusai tai nuolat kartoja (E.).

Paryžius. — Birželio 1-mą nuo lietaus atmirkusi ir nuslinkusi žemė Paryžiaus Clamart priemiesty sunaikino kelioliką namų, kurių griuvėsiuose žuvo 15 asmenų, apie 30 sužeistų.

Komunistinės Jugoslavijos organas "Borba" pripažįsta, kad jaunesnio amžiaus darbininkai tame krašte esą apmokami žemiau pragyvenimo minimumo ir su tokiu uždarbiu nesą galima pragyventi (E.).

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS ATSIŠAUKIMAS

Kasmet, mums laisvėje gyvenantiems lietuviams, tenka minėti liūdnuosius birželio įvykius. Šiemet jų minėjimas turi ypatingos reikšmės.

Birželio 15 d. sukanka lygiai 21 metai, kaip Sovietų Sąjungos ginkluotos jėgos įsiveržė į Lietuvą, ją okupavo ir pavergė. Prievarta ir teroru užkarta Lietuvai komunistų diktatūra pagrobė visų žmonių turtus—pramonę, namus ir laukus.

Negana to, metams praslinkus po Sovietų įsiveržimo, 1941 m. birželio 13-14 d.d. Maskvos agentai ėmė grobti Lietuvos gyventojus ir juos tūkstančiais gabenti prekiniais traukiniais į Sibirą ir kitas žiaurias klimato vietoves į kalėjimus bei priverčiamas darbo stovyklas. Šiemet sukanka lygiai 20 metų nuo pradėto okupanto vykdyti lietuvių tautos naikinimo.

Tie žiaurūs užpuolikai ir lietuvių tautos žudytojai šiandieną kelia "kolonializmo" klausimą, apsimesdami pavergtųjų tautų užtarėjais ir smerkdami vakarinių valstybių politiką Azijoje ir Afrikoje.

Šiandieną senosios vakarinių valstybių kolonijos yra baigiamos likviduoti ir kuriasi naujos nepriklausomos valstybės, gi tuo tarpu Sovietų Rusijos valdovai, užsidėję "tautų laisvintojų" kaukę, vykdo nuožmios rūšies kolonializmą pačiame Europos viduryje.

LIETUVA, LATVIJA ir ESTIJA virto pirmomis sovietų kolonializmo aukomis. Pavergta taip pat visa eilė kitų vidurio Europos valstybių ir laikomos sovietų replėse, vadinamos satelitais.

Šį faktą iškelti tebūnie vyriausias birželio įvykių minėjimo tikslas.

Kiekvienam aišku, kad Lietuva atgaus laisvę tiktai tuo atveju, jei dabartinėje lemtingoje kovoje tarp Rytų ir Vakarų, laimės Vakarų Demokratijos, kuriom vadovauja Jungtinės Amerikos Valstybės.

Keldami viešumon Sovietų Rusijos kolonializmo žiaurumus, mes prisidedam padėti tą kovą laimėti.

Kaip komunistinės Rusijos despotai įsiveržę į Pabaltijo respublikų teritorijas, kaip jie sunaikino jų nepriklausomybes ir uždėjo diktatūros jungą žmonėms, yra smulkiai išdėstyta tyrinėjimo dokumentuose, kurį padarė specialus JAV kongreso komitetas 1953-1954 m. Nuo to laiko pavergtųjų tautų tragedijos vaizdas paaiškėjo dar labiau ir faktai liko neginčytini.

Iš laiškų, kurie gaunami iš anapus Geležinės Uždangos Amerikoje, ir iš žmonių, kuriems pavyko atvažiuoti į šią šalį, mes žinome geriau, kas ten darosi, negu didelė dauguma amerikiečių. Mūsų pareiga juos painformuoti, atkreipti jų dėmesį į tą pasibaisėtiną pavojų, kuris gręsia tautoms ir žmonėms, patekusiems komunistinės tironijos valdžion.

Atskleisdami Sovietų kolonializmo tikrovę Pabaltijo kraštuose, mes turime kartu reikalauti, kad LIETUVAI, LATVIJAI ir ESTIJAI būtų grąžintos laisvės ir teisės, kurias Maskvos tironai joms išplėšė.

Turime reikalauti, kad būtų pagerbtas TAUTINIO APSISPRENDIMO PRINCIPAS, kuriuo pasiremdamos LIETUVA IR KITOS DVI PABALTIJO TAUTOS buvo įsisteigusios savo nepriklausomas demokratines respublikas, turėjusias ko ne viso pasaulio valstybių pripažinimą DE JURE.

Liūdnų birželio įvykių minėjimai tegu paskatina mus padidinta energija dirbti ir kovoti, kartu su viso laisvojo pasaulio žmonėmis prieš komunizmo tironiją.

Šią kovą prašome paremti ir aukomis.

Amerikos Lietuvių Tarybos Centro Valdyba: L. Šimutis, E. Bartkus, Dr. P. Grigaitis, M. Vaidyla, T. Blinstrubas, Dr. K. Draugelis, A. Rudis,, J. Talalas.

Chicago,
1961 m. gegužės 20 d.

ROCHESTER, N. Y.

Kunigo Antano Račaičio Sidabrinis Jubiliejus

Susivienijimo kuopos narys kun. Antanas Račaitis gegužės 21 d. minėjo 25 metų kunigystės jubiliejų. Ta proga atlaikė iškilmingas šv. mišias, asistuojant svečiams kunigams. Pamaldose gausingai dalyvavo parapijiečiai ir jubiliato artimieji.

Vakare 5 val. įvyko salėje iškilmingas bankietas, kurio metu jubiliatas susilaukė daug sveikinimų iš organizacijų atstovų ir pavienių asmenų. Ypatingai jaudinantis momentas buvo kai parapijos klebonas kun. Pranas Valukevičius perdavė jubiliatui šv. Tėvo palaiminimą.

Bankieto programa buvo įvairinama kalbomis ir dainomis. Bankietui vadovavo Dr. Alfonsas Stankaitis ir Pranas Jurgelionis.

Šia proga Susivienijimo kuopa linki jubiliatui daug laimės, sveikatos ir ištvermės dirbti Kristaus vynuogynę!

Pasiruošimai Jubiliejui

LRKSA 103 kuopos vadovybė galutinai aptarė ir nusistatė Susivienijimo jubiliejų paminėti.

Pagrindinis minėjimas įvyks spalių mėn. 15 d. pamaldomis Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje, o vakare bankietas su programa. Taip pat ruošiamasi pravesti per lietuvišką radio pusvalandį bent keletą pranešimų sekmadieniais iš Susivienijimo kūrimosi istorijos, apie jo reikšmę lietuvių ateivių gyvenime ir nuopelnus lietuvybei.

Programa smulkiai aptarta ir tikimasi gero pasisekimo.

Mirę 103 Kuopos Nariai

Trumpu laiku mirtis pakirto tris Susivienijimo 103 kuopos narius.

Prieš pat Kalėdas mirė Stasys Mataitis, kunigų Kazimiero ir Domininko Mockevičių dėdė.

Kovo 21 d. mirė Ona Kovas, o balandžio 16 d. mirė Antoinette Rovas. Jie visi buvo ilgamečiai Susivienijimo nariai.

Retėja senųjų lietuvių ateivių eilės, sumažėjo ir Susivienijimo kuopos gretos.

Dar tenka paminėti, kad sausio mėn. pradžioj mirė ilgus metus buvęs Šv. Jurgio lietuvių parapijos veiklus darbuotojas Petras Krajeris.

Dieve, duok jų vėlėms amžiną atilsį. *V. V.*

3000 Lietuvos kilmės vokiečių sąskridis įvyko gegužės 1d. išvakarėse Bochume. Lietuvos vokiečių pirmininkas prof. J. Strauch savo kalboje tarp kitko pasisakė už tautų apsisprendimo teisę visoms tautoms. Tasai dėsnis esąs užfiksuotas ir landsmanšaftų usitarime su egziliniais baltais (E.).

Ciudad Trujillo. — Gegužės 30-tos naktį grupė užpuolikų užmušė Dominikos diktatorių generolą Rafaelį Trujillo. Jis 31 metus diktatoriškai valdė šalį turinčią pustrečio milijono gyventojų. Naujuoju diktatorium paskelbtas jo 31 metų sūnus Rafael Trujillo, Jr., kurs ikšiol buvo pagarsėjęs kaip "playboy".

Okupuotoje Lietuvoje

Lietuvos sovietinės spaudos žiniomis, šiuo metu Lietuvos taupomose kasose esą apie 100 milijonų naujųjų rublių santaupų. Indėliai padidėję ypač pinigų keitimo metu, kai daugelis nešdavo senuosius rublius į taupomąsias kasas, užuot iškeitę pinigus keitimo punktuose. Sovietiniai laikraščiai pripažįsta, kad ir prieš pinigų keitimą ir po jo daugelis piliečių, ypač kaime, pinigus laiko pas save, ne taupomose kasose. Keitimo metu pasitaikydavę, kad kai kurie piliečiai atnešę net po 200,000 rublių pakeisti. Girdi, tai turtingumo ženklas. Polemizuodami su "veiksnių" laikraščiais leidžiamais užsienyje, kurie tvirtinę, kad Lietuvos kaimas esąs labai nuskurdęs, Lietuvos sovietiniai propagandininkai teigia, kad kaime pinigų keitimo metu pasirodę daugiau piniguočių, negu mieste . . . (Bendrai paėmus, tai pernelyg ubagiškos sutaupos. E.).

Būrelis Šeduvos filmo mėgėjų paruošė pirmąjį dokumentinį filmą iš Šeduvos ir šeduviškių gyvenimo ir jau parodė publikai. Mėgėjai — tarnautojai ir darbininkai. Filmas sukėlęs didelį šeduviškių susidomėjimą, ypač kai daugelis filme save pamatė. (Galimas dalykas, kad mėgėjiškas filmas dar ir dėl to susilaukė didelio susidomėjimo, kad šabloniški oficialieji filmai, persunkti komunistinės propagandos, žmonėms yra seniai nusibodę. E.).

Kaip paprastai prieš gegužės pirmąją, sovietinės įstaigos ir šiemet balandžio paskutinėmis dienomis apytuščias maisto prekių krautuvių lentynas papildė naujomis prekėmis. Kaip Vilniaus radijas balandžio 26 d. pranešė, Vilniaus miesto gyventojams ta proga esą paskirta ir 8,000 tortų—kitaip tariant, vienas tortas apie trisdešimčiai vilniečių.

Kartu su Sovietų Sąjungos artistų grupe balandžio 29 dieną iš Maskvos į Paryžių išskrido ir du Lietuvos artistai — Sabaliauskaitė ir Henrikas Banys. Jie Prancūzijoje parodė ištraukas iš lietuviškų baletų (Juzeliūno "Antmarių kranto", Gruodžio "Jūratė ir Kastytis" ir Indros "Audronė"). Artistai Prancūzijoje gastroliavo visą mėnesį.

Vilniaus faneros fabriko atskiras skyrius jau antrus metus gamina lengvas kėdes iš lenktos, klijuotos faneros. Šiemet jų bus pagaminta apie 32,000. Kaip ir kitose gamybos srityse, pastebimas ir čia žinomas reiškinys: didelis tų kėdžių skaičius išvežamas iš Lietuvos kitur.

Vilniuje susikūrė senųjų partiečių grupė, kuri sistematiniai palaikys santykius su komjaunuoliais ir šiaip jaunimu, tikslu įdiegti jiems komunistinę dvasią.

Netrukus didelė Valstybinės Filharmonijos artistų grupė išvyksta į Kazachstaną, plėšininių žemių darbininkus bent kiek palinksminti.

Eltа

NEW YORKO BALF'O SKYRIAUS VALDYBA POSĖDŽIAVO

Birželio mėn. bus minima 20 metų sukaktis, kai lietuviai buvo masiškai pradėti deportuoti į Sibirą. Nors tūkstančiai jų žuvo Sibiro taigose, kalėjimuose, tačiau daugeliui buvo galima padėti ir BALFas padeda.

Balfo Šimtojo skyriaus valdyba nutarė tam tikslui birželio mėnesį rinkti aukas prie bažnyčių (birželio 18 d.) ir atsišaukimais, kurie bus siuntinėjami New Yorko lietuviams.

Individualios BALFo Siuntos

Gegužės mėnesį BALFo centras iš New Yorko išsiuntė 65 individulias siuntas lietuviams į anapus. Tai buvo 31 siuntinys vaistų, daugumoje į Lenkiją ir 34 medžiagų siuntiniai. Individualių pašalpų pinigais į užjūrius—350 dolerių. Vasario 16 gimnazijai pasiųsta 2,925 dolerių ir Saleziečių gimnazijai Italijoje 490 dolerių.

Gegužės mėnesį BALFo centre gauta 6,218 dolerių ir išleista 6,440 dolerių.

BALFo Pirmininkas Europoje

Gegužės 12 d. kun. dr. J. Končius, BALFo pirmininkas, išskrido iš New Yorko į Madridą. Aplankęs vietos lietuvius ir Madrido radijo lietuvių programos vedėjus, išvyko Romon. Gegužės 23 d. kalbėjo per Vatikano radiją į Lietuvą, nupasakodamas dabartinę Bendrojo Amerikos Lietuvių Pašlpos Fondo—BALFo veiklą.

BALFo Kontaktai Pietų Amerikoje

Esant vilčių gauti materialinės paramos Pietų Amerikos lietuviams, BALFo centras užmezgė ryšius su atitinkamomis lietuvių bendruomenėmis ir su Vyriausia Lietuvių Bendruomenės vadovybe Kanadoje.

Kun. L. Jankus,
BALFo reikalų vedėjas

KĄ ŽURNALISTAS MATĖ VILNIUJE

"Stuttgarter Zeitung" gegužės 5 d. laidoje davė savo bendradarbio reportažą apie vizitą Vilniuje. Korespondentas skrido iš Maskvos į Berliną ir Vilniuje buvo numatyta 2 valandų pertrauka. Bet kai paaiškėjo, kad Berlyno aerodrome didelė migla, lėktuvas toliau neskrido ir keleiviams teko Vilniuje pernakvoti. Tą progą žurnalistas panaudojo truputį mieste apsidairyti.

Vilniaus aero stotis esanti gerai įrengta, tačiau kiek senovišku stiliumi, su didingais stulpais. Tebekabąs aliejinis Stalino paveikslas . . . Vilniaus aerostoties restoranas pirmu žvilgsniu primenąs liuksusines Kremliaus sales. Ant visų stalų porceliniai indai ir stiklai su auksuotais kraštais.

Aerostoties viršininkų leidimu buvę galima (kad ir be pasų) vykti į Vilniaus miestą autobusu. Vilnius darąs švaraus miesto įspūdį. Pačiame mieste namai esą išlaikę būdingą architektūrą. Autobusų susisiekimas labai gyvas, krautuvės pilnos pirkėjų. Užrašų rusiškomis raidėmis esą mažai tematyti.

Gatvėse praeiviai dėvį skoningai pasiūtus drabužius. Vilnius esąs labai senas miestas, ir stengiasi tą savo pobūdį išlaikyti, bet kartu stengiasi siekti naujoviškumo (E.).

"International Peasant Union" (New York), Žaliojo internacionalo organas, paskutinėje laidoje pacitavo iš prancūzų spaudos apie nepaprastą lietuvių tėvynėje atsparumą komunistinėms pastangoms skleisti ateizmą. Yra ir daugiau medžiagos apie pavergtąsias tautas (E.).

Lietuvos Pasiuntinybė Brazilijoje faktinai dar nėra uždaryta, nors diplomatinis statusas ir atšauktas. Pasiuntinybė tebeatlieka eilinius darbus (E.).

"GARSAS"

OFICIALUS LIETUVIŲ R. K. SUSIVIENIJIMO AMERIKOJE ORGANAS

LITHUANIAN WEEKLY

Published by Lithuanian R. C. Alliance of America

Išeina ketvirtadieniais. Redaguoja Matas Zujus

P. O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa.

Raštus (straipsnius ir korespondencijas) redakcija taiso savo nuožiūra

Neapsaudintus raštus grąžina tik patiems autoriams prašant

PER VATIKANO RADIJĄ APIE BALF'O VEIKLĄ

Iš pasikalbėjimo su BALFo pirmininku dr. J. B. Končium 1961 m. gegužės 23 d.

Malonūs klausytojai!

Mes turime progos Vatikano radijo studijoje sutikti atvykusį Romon iš Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo pirmininką kanauninką Dr. Juozą Končių. Gerasis visų lietuvių ir tremtinių šalpos organizatorius sutiko painformuoti klausytojus Lietuvoje aktualiais šalpos klausimais.

Gerbiamasis pirmininke, kokie reikalai atvedė jus šiuo metu į Europą?

Šį kartą atvykau į Europą tarptautiniais labdaros organizacijų CARE, NCWC ir kitais reikalais. Ta proga man bus malonu susitikti ir su lietuviais, išsklaidytais Europoje, pasitarti jų šalpos reikalais ir kiek galima jiems padėti.

Kokius darbus yra jūsų organizacija jau nuveikusi?

BALFas, per 17 savo gyvavimo metų, yra daug gero padaręs! Juk tūkstančiai lietuvių neteko savo tėvynės ir liko karo išblaškyti į viso pasaulio kraštus. Visi patyrė daug vargo ir nedateklių. Visiems reikėjo kiek galima padėti, sušelpti. Tuo tikslu BALFo organizacija visur telkė aukas pinigais, rūbais, avalyne, maistu, vaistais ir kitomis gėrybėmis. Aukojo ne vien tik lietuviai, bet dideles sumas ir daug gėrybių gavom iš Amerikos valdžios, iš Amerikos episkopato bei Amerikos tikinčiųjų katalikų. Tuo būdu per visą laiką esame sutelkę virš 7 milijonų dolerių lietuvių šalpai. Tai nemaža suma, kuri padėjo mums pagelbėti varge esantiems lietuviams ir pasirūpinti jų emigracija į laisvai pasirinktus kraštus. BALFo pastangomis apie 60,000 lietuvių tremtinių galėjo susirasti sau naujas gyvenimo sąlygas ir pakenčiamai įsikurti.

Į kuriuos kraštus daugiausia atvyko lietuvių?

Po šio karo daugiausia pabėgėlių atvyko į Jungtines Amerikos Valstybes—viso virš 33,000 asmenų. Kanadoje apsigyveno apie 18,000 lietuvių, Australijoje virš 4,000, Anglijoje apie 3,000 ir į Pietų Ameriką išvyko apie 2,000 lietuvių. Europoje, daugumoje Vokietijoje, dar yra likę apie 10,000 lietuvių, kurie didele dalimi yra nedarbingi, paliegę ar ligonys ir dar ir dabar reikalingi materialinės pagelbos.

Ar BALFo parama pasiekia ir Lietuvą bei Sibirą?

BALFo parama pasiekia lietuvius ir už geležinės uždangos, nors sovietų valdžia reikalauja už siuntinius labai didelių muitų mokesčių. Mes norime šelpti žmones, ne valdžią. Visų kitų kraštų valdžios ne tik kad nereikalauja muito už siunčiamas mūsų gėrybes, bet pačios padeda mums apmokėdamos jūros transportą, duodamos sandėlius ir veltui išvežiodamos į paskyrimo vietas. Taip yra Vokietijoje, Italijoje, Austrijoje ir kituose kraštuose.

BALFas padeda Lietuvai tarpininkaudamas mūsų tautiečiams—pasiunčiame siuntinius su apmokėtais muitais. Jei nebūtų tokių muitų, tai BALFas galėtų pasiųsti pagelbos Lietuvai už daugelį milijonų dolerių, nes Lietuva yra tiek daug nukentėjusi nuo karo ir rusų okupacijos, kad ir Amerikos valdžia čia labai padėtų.

Kaip ilgai BALFas ketina dar tęsti šalpos darbą lietuvių tautai?

Šalpos darbą mes norime tęsti taip ilgai, kol tik lietuvių tauta bus reikalinga mūsų materialinės pagelbos ir joje užtekės vėl nepriklausomybės ir laisvės saulė.

LIETUVIAI PASAULIO PIRMENYBĖSE

Trys lietuviai dalyvavo Pekine (komunistinėje Kinijoje) įvykusiose pasaulio stalo teniso pirmenybėse: A. Saunoris, N. Ramanauskaitė ir A. Kondrotaitė atstovavo Sovietų Sąjungą komandinėse pasaulio pirmenybėse ir pavieniuose žaidimuose. Lietuviai sportininkai čia gerai pasirodė ir padėjo Sovietų Sąjungai užimti geras vietas lentelėje.

Pažymėtina, jog Sov. Sąjungos rinktinėje žaidė dar vienas latvis ir estė. Tokiu būdu pabaltiečiai, galima sakyti, vieni iškovojo sovietams laimėjimus.

Grįžtant iš pasaulio pirmenybių lietuviai stalo tenisininkai kovojo tarptautiniame turnyre Maskvoje. Čia staigmeną pateikė Nijolė Ramanauskaitė, kuri nugalėjo pasaulio vicečempionę vengrę Evą Kocian 2:0 (21:15, 21:16). Ši vengrė Pekine tik po kietos 5 setų kovos baigmės pralaimėjo kinietei.

Vilniečiai Įveikė Lenkus

Vilniaus "Spartako" futbolo komanda, kuri dalyvauja Sovietų Sąjungos A kl. pirmenybėse, balandžio 26 d. turėjo tarptautinį susitikimą su Lenkijos pirmosios lygos vienuolike — Bydgoščio "Polonija". Lenkai, kurie praėjusį sezoną užėmė penktą vietą Lenkijoje, turėjo nusileisti vilniečiams 0:3.

S. Butauto Moterys Vis Laimi

S. Butauto treneruojama Sov. Sąjungos moterų rinktinė, kurią matėme Amerikoje, šiuo metu vėl pasiekė dvi pergales prieš amerikietes Maskvoje. Šioje rinktinėje taip pat žaidė lietuvaitė Jūratė Daktaraitė, kuri antrose rungtynėse prieš JAV pelnė 4 taškus.

JAV - Sov. Sąjungos rungtynės Maskvoje susilaukė didelio susidomėjimo. Iš Lietuvos čia taip pat buvo atvykę nemaža žmonių. LVA krepšinio komandos treneris I. Tenzegolskis į rungtynes buvo atsivežęs visą savo komandą.

Krepšinio Nugalėtojai

Neseniai pasibaigusiose Lietuvos A kl. krepšinio pirmenybėse pas vyrus laimėjo Žemės Ūkio akademijos komanda, o pas moteris—Kauno Politechnikos Institutas.

E. Šulaitis

Masiniai žudymai Kaune ir Vilniuje vokiečių okupacijos metu buvo atvaizduoti kai kurių liudininkų Eichmano byloje Jeruzalėje. Teismo prokuroras, be to, patieks dokumentus apie Eichmano saitus su egzekucijos komandomis (Einsatzgruppen), kurios karo pradžioje vykdė masinius žudymus tarp kitko ir Lietuvos pasienio miesteliuose (E.).

LEONARDO ŠIMUČIO DARBAI IR NUOPELNAI

J. Kajecko, Lietuvos Atstovo, kalba pasakyta p. Leonardo Šimučio 50-ties metų visuomeninės veiklos sukakties proga, Chicagoje, 1961 m. gegužės mėn. 28 d.

Aš giliai dėkingas šio minėjimo Rengimo Komitetui, su p. A. Rudžiu priešakyje, už malonų manęs šia proga pakvietimą ir teikiamą garbę žodį tarti.

Aš džiaugiuosi galįs dalyvauti šiame minėjime. Proga nepaprasta ir reta. Gražu pagerbti tautai nusipelniusį asmenį prie jo kapo. Dar gražiau pagerbti jį gyvą. Garbė ir malonumas prisijungti prie jūsų, tikslu pagerbti didelį lietuvį ir didelį žmogų mielą sukaktuvininką, p. Leonardą Šimutį.

Šios dienos solenizantas šių pagerbtuvių, beabejo, nepasigedo. Perdaug jis kuklus, kad garbe žavėtųsi. Ne dėl jos jis dirbo. Užtat, mums jis pagerbti dar maloniau. Jo pagerbtuvių pasigedome mes. Mes jų pasigedome tikslu atlikti savą, malonią ir garbingą pareigą, pagerbti asmenį, kuris pusšimtį metų didžiavosi lietuvių tauta, aukojosi jai ir nenuilstamai dirbo, kad įgyvendintų jos švenčiausias teises bei aspiracijas. Jis džiaugėsi Lietuvos džiaugsmais ir liūdėjo dėl jos nelaimių. Jis Lietuvą mylėjo "visa širdim, visais jausmais."

Mes susirinkom pagerbti garbingą sukaktuvininką, kad pagyventumėm jo dvasia. Mes susirinkome liudyti tautiečiams ir jų ateities kartoms, kad auka ir pasišventimas pagarbos verti, kad "gražu dėl Tėvynės pavargti ir kentėt." Mes susirinkome ypatingai liudyti mūsų jaunimui, kokio masto ir ypatybių žmogumi mes žavimės. Mes susirinkome pagerbti ir tas organizacijas bei redakcijas, kurių jis buvo ar tebėra priešakyje, nes jos pirmos jį įvertino ir pagerbė. Pagalios, mes susirinkome pagerbti patys save. Nes, jeigu sekant lotynų pasakymu, savos istorijos nežiną *semper pueri sunt*, tai nusipelniusio asmens neįvertinimas šiame atsitikime, pavaizduotų mus, mažiausia, kaip nedėkingus lietuvių tautos vaikus, kokiais mes būti nenorime.

Kartą Berlyno stotyje, prie pirmos pažinties, tulas tautietis supažindino mane su savo bendrakeleiviais, kiekvieną jų įvertindamas desėtkais tūkstančių dolerių. Mūsų solenizanto "vertė", turbūt, arti nuliaus. Jis dargi kuklus, nuosavios pastogės gyvenime niekad neturėjo ir vargiai ar kada beturės. Tuo tarpu mūsų palydovas į šias pagerbtuves, mūsų sąžinė, liudija, kad šios dienos solenizantas turtingesnis už turtingus, nes turtingumą mes matuojame ne doleriais, bet didesnėm vertybėm.

Šimutis visuomenininkas. Jis visos eilės svarbių organizacijų buvęs ar esamas pirmininkas, su Amerikos Lietuvių Taryba imtinai. Jis laikraštininkas, visos eilės laikraščių ar žurnalų ilgametis redaktorius, su "DRAUGO" dienraščiu imtinai.

Šimutis paskaitininkas. Jis skersai išilgai ir pakartotinai apvažinėjęs JAV-ių lietuvių apgyventas vietoves, tikslu Lietuvą prikelti, jos prisikėlimą laiduoti ir jos išsilaisvinimo rytojų priartinti. Lietuvos Nepriklausomybės pirmaisiais metais, jis tik savo vieno prakalbomis sukėlė virš $100,000 Tautos Fondui o per vienerius metus įgyvendino ketvirties milijono dolerių vajų. Jo kalbų bei straipsnių dėka Šv. Kryžiaus ligoninei, Chicago, sukelta anais laikais $33,000. Ir visa tai skaitant anų, ne šio meto dolerio verte.

Šimutis politikas - kultūrininkas. Jis Baltųjų Rūmų pakartotinas lankytojas, nuo Wilsono laikų. Jis dažnas ir Valstybės Departamento, senatorių bei kongresmenų dėl Lietuvos reikalų lankytojas. Jis Vytauto Didžiojo 500 metų sukakties minėjimo, "Lietuvių Dienos" iškilų, gausingų kongresų bei suvažiavimų iniciatorius ir siela. Jis vienybės lietuvių tarpe ugdytojas ir uolus skatintojas.

Šimutis taip pat literatas, dramaturgas ir poetas. Išeivijoj jo nenurimsta širdis. Jis eiliuoja:

"Jei būč paukštelis aš sparnuotas,
Nebočiau jūrų nei kalnų:
Nuskriečiau į tėvynę mielą
Ją meilės išbučiuoč jausmais!
Atgimtų sužeistoji siela,
Nušvistų ji džiaugsmų
džiaugsmais!" (L. Šilelis)

Kita proga jis savo ilgesį gaivina kūriniu: *Mes grįšim ten.*

"Mes grįšim ten, kame tėvynę nuo
amžių gynė
Mes grįšim, mes grįšim į tėvynę."

Pagaliau, 1926 m. jis grįžo. Grįžo darbo, ilgesio ir ligos palaužtas. Jis pasiekė jo išsiilgtąją laisvąją Lietuvą. Jis, kurios prisikėlimui jis tiek darbavosi. Gimtoji šalis ir Birutės kalno aplinka buvo balsamas jo sveikatai. Solenizanto atveju pasitvirtino Ad. Mickevičiaus žodžiai, kad Lietuva—tai sveikata. Šimutis atgijo.

Jis išrenkamas į Lietuvos Trečiąjį Seimą. Šį mėnesį, tarp kita, Steigiamojo Seimo sukakties metu, sueina ir 35 metai nuo solenizanto Seiman išrinkimo. Kada 1927 m. Nemuno tėvynėje pasidarė nepalankios Šimučio veiklai sąlygos, jis skaudama širdimi grįžo Amerikon, tikslu efektingiau pasitarnauti Lietuvai ir lietuviams. Žodžio ir spaudos laisvę jis sumaniai ir naudingai panaudojo Lietuvai šioje šalyje paremti, lietuvybei išlaikyti, jos skriaudai skelbti ir ją laisvinti. Toje srityje jo nuopelnai milžiniški.

Solenizantas auksakalbis oratorius. Karšta Lietuvai širdis jo jautrių kalbų įkvėpėja. Jis Lietuvos saulėtų ir sutemos dienų lygiai ištikimas patriotas. Jo darbai iškalbingesni už gražiausią kalbą. Jie dvelkia idealizmu, kilnumu, tolerancija bei ištikimybe Tėvų Žemei. Jis riteris be priekaišto. Lietuvos Seime, lygiai pora savaičių prieš 1926 m. perversmą jis pareiškė: "...Jungtinėse Valstybėse . . . tautybės idealas stiprinamas . . . Mūsų jauna ir nedidelė valstybė (irgi) . . . reikalinga tautinių idealų stiprinimo. Tautiniams idealams . . . ištikimi Lietuvos sūnūs kovoti ir mirti nebijo." (Seimo stenogramos, 3-sis Seimas, II sesija, 1926 m. gruodžio 3 d.).

Prieš ketvirtį šimtmečio, per Užsienio Lietuviams Remti Kongreso Kaune suvažiavimą 1935 metais, prie Nežinomo Kareivio kapo, jis Amerikos lietuvių vardu iškalbingai ir didingai pareiškė ištikimybę Nežinomo Kareivio idealui. Aš gerėjausi tos ugningos kalbos klausydamas ir džiaugiausi, kad esama Amerikos lietuvių, kurių širdys taip karštai Lietuvai plaka. Nežinomo Kareivio kapo nei žuvusių paminklo jau nebėr. Jie priešo su žeme sulyginti. Bet, tai nesunaikino Šimučio priesaikos. Jis jai paliko ištikimas. Vos už 12 dienų po Lietuvos 1940 m. užgrobimo, Šimutis ALRK Federacijos vadovybės posėdy, Wilkes-Barre, praveda rezoliuciją įkurti Lietuvai Gelbėti Tarybą ir iš ten su delegacija tiesiai skuba Washingtonan Lietuvos gelbėjimo reikalais. Lietuvai Gelbėti Tarybos sumanymas vėliau išsivystė į Amerikos Lietuvių Tarybą. Nuo to laiko, per pavergtos Lietuvos laikotarpį, mūsų mielojo sukaktuvininko veikla išaugo į kalną gerų darbų Lietuvos ir jos Nežinomo Kareivio garbei. Brangią Tėvynę, tėvelių vardą jis žodžiu ir darbu mokėjo kaip reik godot.

Suglaudus visa kas pasakyta, galima drąsiai tvirtinti, anot kun. V. Bagdonavičiaus: "L. Šimutis gali sakyti, kad jis jokios dienos nedirbo kam kitam, kaip tik lietuvių tautai. Dėl tos priežasties jis yra toks pasaulio lietuvis, kuriam lietuvių tautos darbai nei vienai dienai nebuvo nustoję rūpėti" (Aidai, Nr. 9, 1952). Garbė jam užtai.

Normaliais laikais šis ištikimas Lietuvos sūnus šia proga būtų apčiuopiamai pagerbtas, už didelius nuopelnus Lietuvai ir lietuvybei, atitinkamu ordinu. Aš apgailestauju neturįs garbės ir galimybės tą jūsų ir mano troškimą dabartiniu metu dėl suprantamų priežasčių, įgyvendinti. Bet solemizanto darbus minės su pagarba tautos. Tikėkime, tikėkime lygiai stipriai, kaip solenizantas kad tiki, Lietuvos prisikėlimu. Tuomet, kai prasiblaivins Lietuvos apsiniaukęs dangus, Laisvoji Lietuva savo sūnų ir skolą jam prisimins ir tinkamiau bei apčiuopiamiau pagerbs jai visą gyvenimą pasišventusį didelį lietuvį.

Aš džiaugiuosi, kad sukaktuvininkas savo laiku apdovanotas bent Šv. Tėvo Pro Ecclesia et Pontifice ordinu. Tuo pagerbimu, beabejo, priimta dėmesin ir tai, kad jis vykdė Dievo įsakymą mylėti Tėvynę, kaip tėvą ir motiną.

Visuomenininkas tam tikra prasme ir skriaudėjas. Jis skriaudžia šeimą. Toji jį mažai namuose temato, ar mato nusidirbusį bei pavargusį. Tai maža jai paguoda. Reikėjo angeliškos Angelės, kad pasišvęstų, apsiprastų su namais be vyro ir tėvo ir stiprintų jį kelionėje per gyvenimą Lietuvos ir pasišventimo keliu. Šiandieną mūsų giliai nuoširdūs sveikinimai ,linkėjimai, padėka už darbą ir gili pagarba priklauso pirmon eilėn mielajam sukaktuvininkui. Ji taip pat priklauso ir poniai Angelei Šimutienei ir solenizanto šeimai.

Prie mano sveikinimų bei linkėjimų sukaktuvininkui visa širdimi jungiasi ir ponia Kajeckienė. Esu prašytas juos perduoti mūsų sukaktuvininkui ir nuo Latvijos ministerio Washingtone p. Arnolds Spakke.

Esu asmeniškai prašytas šia proga sveikinimus bei linkėjimus perduoti jubiliatui ir nuo didelio lietuvių tautos prietelio, buvusio kongresmano, p. Charles J. Kersteen. Chicagoje mane prisivijo sveikinimai jubiliatui, su voku jo poezijos kompozicijų, ir nuo "Aleksandryno vienuolyno" kaimyno, kompozitoriaus A. Aleksio, iš Waterbury, Conn.

Be galo džiugu, kad Leonardas Šimutis, Jr., mūsų sukaktuvininko poezijos, kaip ir p. Aleksis, kompozitorius, šiandieną Ottawos universiteto pagerbtas doktorato diplomu. Šaunesnio sutapimo ir džiaugsmo sukaktuvininkui sūnus negalėjo padaryti. Mes ta proga sveikiname ir sūnų ir tėvą. Rytoj, tarp kita, ir Šimučio, Jr., gimtadienis. Mes linkime jam taip pat sekmės ir ilgiausių metų!

JAV nepriklausomybės karų gale, Lordas Mountjoy, aiškindamas Anglijos parlamente pralaimėjimą reziumavo jį šiais žodžiais: "Amerika praradome dėl airių imigrantų." Kai Lietuvos priešas nešdins kudašių iš jos žemių, aš esu tikras, kad Kremliaus tironai irgi pasakyti galės: "Lietuvą praradome dėl lietuvių imigrantų Amerikoje." Tam tikslui reikalinga daugiau Šimučių. Tik tokių asmenybių, tokiu darbu ir tokia meile Lietuva teišlaisvintina.

Tat, pagerbkime sukaktuvininką pasekdami jo pavyzdžiu, kad paskubintumėm mielajam Leonardui ir visai lietuvių tautai, išsiilgtą Lietuvos tikrosios laisvės ir Nepriklausomybės rytą!

ĮVYKIAI LIETUVOJE EICHMANO BYLOJE JERUZALĖJE

Byloje prieš Adolfą Eichmann Jeruzalėje prokuroras patiekė teismui dokumentus, iš kurių paaiškėjo, kad Berlynas Lietuvos, Latvijos ir Estijos vietiniais gyventojais žydų atžvilgiu buvęs apsivylęs. Tuo klausimu teismui patiektas buvusio SS egzekucijos komandos (Einsatzgruppe) A šefo A. Stahlecker raportas, kuriame reiškiamas apgailestavimas, kad nepavykę žydų klausimo Pabaltijo kraštuose išspręsti vietinių gyventojų suruoštų pogromų ar panašių žygių būdu.

Dr. Aron Perez paliudijo apie masinius šaudymus Kaune (dabar jis yra gydytojas Izraelyje). Žydai buvę suvaryti į duobes ir sušaudomi. Žydų ligoninė buvusi sudeginta kartu su visais ligoniais. Gydytojus jau prieš tai nužudę. Vienu atveju moteris prašė gražinti jai tris atimtus vaikus. SS pareigūnas jai pasiūlė pasirinkti tik vieną iš jų. Bet visi trys vaikai pakėlę savo rankutes. Tuomet motina, negalėdama apsispręsti, kurį vaiką pasiimti, nusigręžė ir nuėjo savo keliu.

Dar būdinga smulkmena. Bylos eigoje Jeruzalėje paaiškėjo, kad sovietinės įstaigos atsisakė teismui patiekti turimus Vilniaus muziejuje dokumentus apie masinius šaudymus Vilniuje. E.

JUODĄ NAKTĮ

(1940.VI.15. — 1941.VI.22)

Saulė nusileido ir naktis atėjo—
mano sielą mariom ilgesys užliejo . . .
Kaip ištvert, iškęsti tą begalę naktį?
Kaip uždrausti širdžiai sopulingai plakti?

Slenka mirksniai, slenka, taip lėtai, vos juda . . .
Gal prieš audrą vėjas medžiuose pabudo?
Gal sukrutę paukščiai ima jau čiulbėti?
Gal pakilęs bernas atidaro klėtį?

Ne ir ne! dar niekas nesirodo gyva.
Vien pro langą dunksO man naktis ankstyva . . .
Slenka mirksniai, slenka taip lėtai, lyg švino.
Mano širdį karštas sopulys kankina . . .

Vai, naktie sunkioji! kad gi tu žinotum!
pasigailus bėgtum iš tamsiųjų plotų!
Kad gi tu žinotum, kaip sunku ilgėtis!
kaip nuodingai žeidžia mirksnių piktos jietys.

Gal aušra rožinė tad veikiau atskristų—
ir sutikčiau saulę, tartum kėlus Kristui,
ir džiugioj krūtinėj man varpai skambėtų,
ir nušvistų dangūs po skausmų kentėtų . . .

Bet naktis karčioji sielos nesupranta . . .
Kaip su ja pasieksiu tolimąjį krantą? . . .
Sopulių bedugnėn viltys nusileido . . .
Ar kada išvysiu brangų saulės veidą? . . .

Mykolas Vaitkus

Baisaus Pergyvenimo Prisiminimas

Gaila buvo man tėvynės,
Kai turėjau ją apleist.
Apsiverkęs, nusiminęs,
Negalėjau laiko delst.

Jau žaliavo girios, pievos
Ir lingavo prieš mane.
Tyliai klausė baltos jievos:
— Ar išgelbėsi save? . . .

Aguona va suplasnojo,
Atsivėrė taip plačiai,
Rožė žiedą tad vyniojo,
Virpčiu lipo apyniai.

Žyd ramunės prie pat miško,
O purienos prie balos,
Kai lietučio tik pritiško,
Pražydėjo tuoj pat jos.

Aš laketau gi, net sušilęs,
Rūp miške man pasislėpt.
Ten gludėiu aš sau nutilęs,
Net bijodams atsikvėpt.

Šiaušias man plaukai be vėjo,
Sau ramybės neturiu.
Va šakelė sutreškėjo—
Kas nors žengia takeliu.

Jau pradėjo rytas aušti,
Čion slapstytis nebgaliu.
Aš imu per žolę šliaužti,
Tai keliuosi, tai guliu.

Kad paslėpus pėdas savo,
Šokau bristi upeliu.
Kai skalbiai atrungavo,
Jau anapus aš guliu.

Kokį laiką pagulėjęs,
Slinkt imu aš vėl tolyn,
Lyg aš būčiau ką nudėjęs,
Krūman aš lendu gilyn.

Kalbu, lysdams iš krūmelio:
— Dieve, stiprink kojeles,
Bėgsiu tekins ir be kelio
Per kimsynus, per balas . . .

Aš laimingas, man pavyko,
Nuostabiai išsislapčiau.
Aš išvengsiu bolševikų,
Laisvėje atsiradau.

Aš ir mirsiu, neužmiršiu,
Kai slapsčiausi, tų dienų.
Iš to džiaugsmo ir to jausmo,
Kai išbėgau iš anų.

Dienos bėga, metai slenka,
Velka jungą dar tenai.
Ryžtą didinti mums tenka
Jųjų laisvei veikt čionai.

Žalbas

VLIKo pirmininkas dr. A. Trimakas ryšium su Kubos įvykiais pasiuntė telegramas JAV prezidentui John F. Kennedy ir Kubos laisvės kovotojų vadui Jose Miro Gordona, priminadamas pavergtųjų tautų skaudžias nuotaikas ir tvirtesnės laikysenos reikalą (E.).

Radijo ir televizijos komiteto vyr. inžinierius Henrikas Juškevičius Vilniaus radijo bendradarbiui pasakė, kad dabar Lietuvoje esą apie 500,000 radijo imtuvų ir radijo taškų (E.).

Caracas, Venezuela. — Birželio 4-tą čia atvyko JAV atstovas Jungtinėse Tautose Adlai Stevenson, kuris praleis 18 dienų atlankant Pietinės Amerikos šalis santykių stiprinimui. ....

LOS ANGELES, CALIF.

Birželio Tragiškųjų Įvykių Minėjimas

Los Angeles miesto ir apylinkės lietuviai, latviai ir estai šiais metais paminės birželio tragiškuosius įvykius birželio mėn. 11, sekmadienį, 3 val. po pietų ukrainiečių salėje, 4315 Melrose Avenue (prie Vermont Ave.), Los Angeles mieste. Paminėjimą rengia bendras pabaltiečių komitetas (Baltic States Joint Committee), kuriame lietuviams atstovauja ALT-bos vietos skyrius.

Lietuvių Bendruomenės Centro Metinis Susirinkimas

Kalifornijos Lietuvių Bendruomenės Centro akcininkų metinis susirinkimas šaukiamas 1961 metų birželio 24, šeštadienį, 6 val. vakaro centro salėje, 4415 Santa Monica Blvd., Los Angeles mieste. Susirinkimo mandatų komisijon pakviesti: dr. P. Raulinaitis, V. Kazlauskas ir J. Puikūnas. Šiuo metu bendruomenės salės direktorių tarybą sudaro: pirm. J. Uždavinys, vicepirmininkai — A. Skirius ir J. Kojelis, sekr. J. Andrius, kasin. V. Sakalauskas ir nariai — M. Aftukienė ir J. Truškauskas. Direktorių taryba savo posėdyje, įvykusiame 1961 metų gegužės 27 d., nutarė padaryti abiejuose pastatuose patobulinimų: išdažyti salę, nupirkti salei naujas kėdes, įrengti porą butų virš salės išnuomavimui ir kit. Šiuo metu yra virš 200 akcininkų, pirkusių akcijų po 25 dol. iki 500 dol. Direktorių taryba planuoja pravesti naują akcijų pardavimą. Pinigai bus naudojami pastatų patobulinimams ir skolų numokėjimui. Planuojama artimoje ateityje centro svetainėje savaitgaliais turėti užkandinę ir barą.

cc.

UŽDAROS REKOLEKCIJOS MOTERIMS

Moterų uždaros rekolekcijos įvyks birželio 16-18 dienomis Nek. Pr. Marijos vienuolyne, Putnam, Conn. Lietuvės moterys kviečiamos kuo daugiausia joms pasinaudot. Prasidės penktadienį (birželio 16) vakare 8 val. Uždaras rekolekcijas ves Tėvas Bernardinas Grauslys, OFM.

Apie savo dalyvavimą malonėkite pranešti iš anksto šiuo adresu: *Sister Superior, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. WAlnut 8-5828.*

* * *

Dar yra laisvų vietų mergaičių vasaros stovykloje, Putnam, Conn. Stovykla vyks nuo liepos 2 d. iki liepos 20 d. Kreiptis šiuo adresu: *Camp Immaculata, R. F. D. 2, Putnam, Conn. (WAlnut 8-5828).*

Lithuanian R. C. Alliance of America

DIAMOND JUBILEE

By PAUL W. WARNAGIRIS

(Continuation)

Lithuanians Face Nationality Discrimination

Wherever they went, Lithuanians found life difficult because of their lack of fluency in the English language. Quite naturally, many of them sought out the Polish immigrants who had already settled here. Some of them understood the Polish language.

The Polish people did not refuse the Lithuanian immigrants but insisted that they conform to the Polish traditions. This, of course, laid the basis for many bitter battles between the two nationalities at a later date. When Lihuanians insisted on songs and sermons in their mother tongue, new parrishes were started by both nationalities but the parrishes almost invariably were registered in the Polish name. At that time, there were few Lithuanian girls among the immigrants and many of the Lithuanian men chose Polish girls for their wives. This tended to tie both nationalities even closer together. However, this also seemed to intensify the bitterness that kept on growing between the two groups.

Where there were no Polish people, the Lithuanians associated with other nationalities who were Catholic in religion. When the Lithuanians moved into Irish parishes, many of the same problems arose. The Irish immigrants had themselves been forced to leave Ireland to escape the oppressions of the English rulers. However, the Irish had arrived about a hundred years before the Lithuanians and therefore looked down upon the newcomers. In some extreme cases, young adults and children would throw stones at the newcomers in the street or on the walk. In the coal mines, the older nationalities took advantage of their less experienced laborers and at times cheated them out of their pay. Although most of the nationality groups were of the same religion, there was much discrimination among them. It was many years before the other nationalities came to understand the difference between the Polish and Lithuanian people.

Lithuanians Fight Back

An amusing anecdote printed in a newspaper of that period tells of the conflict that existed between a group of Lithuanians and Irishmen in Pittston, Pa. The story went as follows:

"Ed Ramanauskas started a beer garden in Pittston, Pa., hoping to earn a living. A group of young Irish troublemakers visited his bar, ordered drinks and then refused to pay the bill. Needless to say, Ed Ramanauskas did not take too kindly to this type of business transaction. He could not appeal to the police force because Pittston had only one policeman at that time and he could do very little.

"Mr. Ramanauskas called a group of tough, young Lithuanian friends together and organized his own police force. They waited for the Irish group to repeat their trick. When this happened, the two groups clashed in a battle that resounded throughout the streets of Pittston. The Irish group was taken by surprise and suffered a severe beating. From that time on, the Lithuanians had it much easier because they had gained the respect of the Irish. In many instances, they became close friends."

Our newcomers found life in the mines and on the railroads very difficult indeed. The working conditions were very dangerous and the pay inadequate. The usual meal of our forefathers consisted mainly of bread, potatoes and soup. They were seldom able to buy even the poorest kind of meat. Clothes were worn until they became thread bare.

No rules or regulations required the coal companies or the railroads to account for any employees who were injured or killed while working. When an accident happened and the worker dared to go to court, the company lawyers almost always won the case. Many of the workers felt the coal companies valued their mules more than their men. Under these conditions, there were many accidents that resulted in injury or death. That is why the Lithuanian workers joined together into beneficial societies. The members paid 25c to 50c a month in return for $5 to $7 per week if they were injured or became sick. A family received $100.00 to $150.00 if a member was killed. Since most of the Lithuanian immigrants were practicing Catholics, they named their societies after favorite saints such as St. Casimir, St. Joseph, St. George and St. John. Later, they named their societies for famous men such as Valanciaus, Daukanto and others.

U. S. Welcomes Four Waves of Lithuanian Immigrants

Our great grandfathers settled in the land of George Washington and showed that they could get along with new ways and customs. They had boundless energy and persevered to overcome all kinds of adversities. It is a pity that no records were kept of the first Lithuanians that arrived in America. There were no registrations of Lithuanians at that time because Lithuania did not exist as a state. Lithuanian immigrants were classified as Polish, Russian or German. There were no registration of Lithuanians under their own name until the late 19th Century. It was through the persistant work of patriots like Father Milukas who, because of their insistence, finally persuaded immigration officials to list the Lithuanians as a separate nationality.

We know that several Lithuanians came to America as early as 1659. It is recorded in the history of New Amsterdam, now the City of New York, that Alexander Carolius Cursius (Kursius) former professor in Lithuania, came to the Dutch colony to teach Latin to the children of the burghers. He was called the "Schoolmaster" and is considered the father of the American high school. It is indeed symbolic that the first Lithuanian in American history happens to be a man of letters. Throughout the history of Lithuania we find the battle of the books being waged. Perhaps that is why the Lithuanian culture, language and tradition has survived despite countless oppressions by foreign foes. Records also show that several Lithuanians settled on the "Island of Guadeloupe" on the New York coast in 1688.

Another group of Lithuanian immigrants arrived in the United States when Russia encroached upon the independence of the Lithuanian-Polish State in the latter part of the 18th Century. One of the most prominent of these immigrants was Thaddeus Kosciusko. He arrived in the United States in 1777 and fought brilliantly in the Revolutionary War against the British.

The third mass exodus left Lithuania after an abortive revolt against the tyranny of the Russian Czar in 1831. However, the fourth and largest wave of immigrants arrived in the United States as the result of an ill-fated insurrection against the Russians in 1863. The immigrants of this period were mainly peasants, farm hands and common laborers who fled Lithuania to escape Russian oppression, unbearable poverty and compulsory service in the Russian army.

We know more about the last wave of immigrants because many of them joined beneficial societies in which voluminous records were kept. Father Anthony Milukas wrote in his history of the Lithuanian R. C. Alliance of America that by 1870, there were Lithuanians living as far away as Chicago, Illinois.

In the period of 1871 to 1872, about two hundred Lithuanian immigrants arrived in Danville, Pa., to work for the railroad. When that job was finished, many of them moved on to Shamokin, Pa. In 1871, Lithuanians and Poles started the St. Vaitiekaus Society and later a parish of the same name. Lithuanian colonies continued to grow in such places as Shenandoah, Pa.; Brooklyn, N. Y.; Pittston, Pa.; New York City; Plymouth Pa. and Chicago, Ill. Almost all of these colonies joined Polish parishes and organizations.

(To be continued)

LITHUANIAN MELODIES
RADIO VALANDĖLĖ
Šeštadieniais 5:00—5:30 P. M.
Stotis WJLB, Detroit
Banga 1400
RALPH VALATKA, Vedėjas
BRoadway 3-2224
15756 Lesure—Detroit 27, Mich.

How To Be A NEWSPAPER REPORTER

Writing is just another form of conversation.

One need not be gifted to write stories for a newspaper. Few people realize that most stories appearing in local newspapers are written by amateurs. Writing is easy and gives much satisfaction to the writer.

The most important element in a newspaper article is the story itself. If you have an interesting story, half the battle of writting is over. Stories about home, children, clubs, groups, hobbies, travel and other activities that would be of interest to your friends are usually of interest to a newspaper reader. Tell about the successes of members of your lodge and the personel and cultural events in which they take part. Outings, birthdays, etc. all make good sources for news. If it is interesting, write about it.

Use photos wherever possible if the individual or organization assumes the cost of making the cut for the photo. No newspaper charges for the space used, but the costs of cuts are always assumed by the individual. Photos are important because they draw attention to your article and makes it more impressive.

REMEMBER—a small story that is interesting to a lot of people is much more important than a long story that is of interest to only few.

If you know anything interesting about Lithuanian-Americans and their activities, report it to the GARSAS, Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

P. W. W.

Daughter Carries On For Father

VOVERIS, CHIP OFF THE OLD BLOCK

A young personable college student took control of forty voices on stage at the Fifth District Lithuanian R. C. Alliance picnic at Sans Souci this weeks when it was learned her father, the well-known choir director, Bronis Voveris was not able to be present.

Joan Voveris, daughter of Mr. and Mrs. Bronis Voveris, 10 Center St., Pittston, Pa., handled her group with an professional air. The choir, composed mainly of young people, sings at St. Casimir's Church in Pittston.

Showing the well-trained qualities imparted to them by Prof. Voveris, they moved with fluidity and grace through the catchy little Lithuanian tunes "Per Tamsią Naktelę", "Nesigriaudink, Mergužėle", "Tekėjo Saulelė" and the inspiring National Anthem "Lietuva Tėvynė Mūsų".

P. W. W.

Original work of art, prepared especially for the Alliance's 75th anniversary, emphasizes close ties with religion

Nancy Ann Flaming, A Living Doll!

EXCLUSIVE INTERVIEW WITH MISS AMERICA

Beautiful Miss America, sitting with folded hands on her lap, showed a quick sense of humor as she answered questions fired at her by "Garsas" reporters.

When asked if she knew any Lithuanians she, replied alertly, "Yes, I know Frank Levenoskie." She was the guest of Mr. Levenoskie for the grand opening of his new appliance store in Public Square, Wilkes-Barre.

Although she does not know any foreign languages at the present time, she plans to study Spanish when she enters Michigan State University this fall. She received a four year scholarship as a prize in the Miss America contest. She plans to major in Home Economics with a minor in Communication Arts, which includes the entertainment mediae of radio and television.

Nancy Ann was born and raised in Montague, Michigan, a small community on the wind swept shores of Lake Michigan. She graduated from Montague High School last year and had enrolled at Michigan State University before she won the title of Miss America.

Her father, born in Ohio of Scotch ancestry, is a sales representative for a farm milling machinery company and her mother, born in Oklahoma of Irish ancestry, was a history teacher before she was married. Nancy Ann has five brothers and sisters. She heartily recommends entering beauty contests and hopes that her sister, who is now sixteen, will enter as many as she can.

Miss Fleming had never entered any contests previous to the one that led to her winning the Miss America title. She decided, after discussing it with her parents, to enter a White Lake Beauty contest sponsored by the Junior Chamber of Commerce in the hopes of winning a college scholarship.

"More than five hundred young girls all over America have received scholarships as a result of the Miss America beauty contests held at the local level. Little did I know then that I would become Miss America," she said.

"When I won the Miss America title, my mother and father were in the audience. Some people told me that I cried when I was chosen, but I was so excited, I don't remember if I cried or not."

Her brothers and sisters watched on television. Because of the difference in the time zones, a friend had telephoned that Nancy Ann had won the title but "they wouldn't believe it until they saw it on television."

Nancy Ann has traveled constantly throughout the United States for the past six months and has enjoyed it tremendously. "I don't know how many hours I work a week; some days a lot, other days less. I meet so many different and interesting people, I don't notice the hours," she said.

To the young men reading this column, we report that Nancy Ann is not engaged and has no boy friend waiting for her back home. However, every time she goes out she is chaperoned, except when she goes home and "that isn't very often."

To the young girls reading this column, we reveal that as her specialty in the talent competition, which counts for twice as many points as the beauty competition, Nancy Ann demonstrated her talents in dress making. It would seem that a young girl should learn to cook and sew if she wants to become Miss America.

P. W. W.

BENEDICT ARNOLD

On June 14, 1801—160 years ago—Benedict Arnold, the Revolutionary War general who deserted to the British side, died in London at the age of 60, a harrassed and unhappy man. Born in Connecticut in 1741, Arnold volunteered his money and services when the Revolutionary War broke out, and was commissioned a colonel in the American army. He proved his valor in the campaign against Quebec, but bitterly resented the fact that Congress passed him by for promotion. However, when General Washington requested his help, Arnold withdrew his resignation and hastened to the battlefield at Saratoga. His courage and military genius are credited with turning certain defeat there into a victory. In command of Philadelphia the following year, Arnold married Margaret Shippen of a Philadelphia family known for its pro-British loyalty. He quarelled with civil authorities there and was court-martialed. Pressed for money, Arnold finally yielded to British proposals that he desert the Colonial cause. He asked to be put in charge of West Point and planned to surrender it to the British, but the plot was discovered by the capture of Major Andre, an Eiglish spy. Arnold escaped and went into exile in Canada and England. A nameless monument in Saratoga National Historical Park pays tribute to Benedict's left leg which was injured on that battlefield in 1777.

American Council

SMALL TALK

EDWIN SITES received "go-ahead" from Federal Government for his Urban Re-Development program for Pittston City the same week he came home from hospital . . . Attorney and Mrs. RONALD WALUTES, Alexandria, Virginia, welcomed new barrister to their family in form of brand new baby boy; born May 20th . . . The Bibliotequ Nationale in Paris, France, (The National Library of France) has purchased three litographies (writing or designs put on stone with a greasy material to produce printed impressions therefore) of artist R. VIESULAS for its permanent collection . . . ALBERT SAVAKINAS, Sebastapol, Pa., and his wife, the former ROSELIA KIRTIKLIS, celebrated their twentieth wedding anniversary while daughter IRENE received her cap during nursing exercises . . . Glendale, Cal., Forest Ranger HENRY PAPEIKA keeps sharp eye open to prevent those disastrous forest fires so common this time of the year . . . AUSTY GUSTAINIS carries big TV sets in his little compact car to the delight of his fellow Pittston residents . . . PETER ORKWIS, Duryea, caught a large 20 pound carp and a number bullheads in his backyard (the Lackawanna River runs right through it) for the first time since living there. Now that mine refuse is no longer dumped into the river, the fish are coming back . . . Garfield Heights, Ohio, population exploded last May 9th when Mr. and Mrs. JOSEPH YOUSAVICH welcomed baby boy to their home . . . Wyoming Booster Club picked pretty Lithuanian girl, Mary Ann Grublesky, as a finalist for their Beauty Queen title . . . VIRGINIA MENN of College Misericordia spent the last few days of her year in college modeling for a fashion show . . . Did you know that several years ago, FRANCES OSTROSKE solved a murder as a woman policeman in Hartford, Conn., and at the same time served as president of her Blessed Mother Sodality in the Holy Trinity Lithuanian Church? . . . The first Lithuanian to visit Egypt was RADVILA NAŠLAITĖLIS in 1583 according to Prof. S. KOLUPAILA, famous author of the scientific book "History of Hidrometry in USA" . . . A nine pound baby boy was born to Mr. and Mrs. John Mulcahy, 55 Tarn Drive, Morris Plains, N. J., Monday, June 5. Mrs. Mulcahy is the former Elaine Kvetkas, daughter of Mr. and Mrs. William T. Kvetkas, Supreme Secretary of the Lithuanian R. C. Alliance of America . . . Congratulations!

Netaip Suprato

Vyras su žmona nuvyko madų parodos pažiūrėti. Viena nieko sau modistė demonstruoja gražų kostiumą.

— Žiūrėk,—šnibžda žmona vyrui,—ar nepritiktų šis mėlynas kostiumas prie mūsų raudono automobilio?

— Labai gražu,—sutiko vyras. — Ką gi, pakviesim ją šį vakarą pasivažinėti.

Kaimynų Tarpe

— Aš norėčiau, kad jūsų mažasis berniukas daugiau nebepamėgdžiotų manęs.

— Tomuk, nustok vaidinęs kvailį!—perspėjo mažąjį motina.

COSMOS TRAVEL BUREAU
skelbia
1961 EKSKURSIJAS Į LIETUVĄ
Apžiūrėk miestus—
Aplankyk gimines.
Specialinės grupinės ekskursijos ruošiamos lėktuvais arba laivais.
Vietų skaičius ribotas
Reikia rezervuotis iš anksto
Mes taip pat padedam atkeliauti jūsų giminėms iš USSR
Smulkesnių ir pilnesnių informacijų rašykite arba skambinkite
COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.
45 West 45th Street
New York 36, N. Y.
Telefonas Circle 5-7711
Seniausias ir labiausiai patikimas kelionių biuras

VIETINĖS ŽINIOS

PENKTOJI APSKRITIS PAMINĖJO SUSIVIENIJIMO JUBILIEJŲ

Sekmadienį, birželio 4-tą, Sans Souci parke įvyko LRKSA 5-tos Penna apskrities metinis išvažiavimas, kurio programa buvo pritaikyta paminėti Susivienijimo deimantinį jubiliejų.

Diena pasitaikė tikrai graži, tai ir svietelio suplaukė gana apsčiai. Svečių matėsi iš Scrantų ir iš kitų tolimesnių kolonijų, jų nekalbant apie artimesnes kolonijas.

3:15 P. M. parko paviljone prasidėjo meninė programa, kurią atidarė apskrities pirmininkas Adolfas Norvaiša, kurs taręs įžangos žodį programos vedėju pristatė žinomą angliškos spaudos bendradarbį Saliamoną Bekampą.

Sekė Amerikos tautinis himnas, kurį sugiedojo choras ir publika.

Toliau programos vedėjas pristatė Pittstono Šv. Kazimiero parapijos chorą, kurį daugumoje sudaro jaunuolės-jaunuoliai. Kadangi choro mokytojas prof. Bronius Voveris turėjo tuo pačiu laiku koncertuoti Scrantone, tai jį pavadavo jo dukrelė Joan Voverytė lankanti Misericordia kolegiją ir studijuojanti muziką. Choras dviem atvejais sudainavo "Per tamsią naktelę", "Tekėjo Saulelė" ir "Nesigraudink, Mergužėle". Publiką maloniai nuteikė ir sukėlė gausių ovacijų jaunosios vedėjos puikus vadovavimas ir choro šaunus dainavimas. Kaip sakoma—obuolys krinta netoli obelies, taip ir čia—duktė seka tėvo pėdomis ir duoda gražų pavyzdį kitiems jaunuoliams ir jaunuolėms.

Lucija Maceinaitė gražiai sudainavo porą dainų, o Francis Keating, puikiai sudainavo vieną dainą. Chorui ir solistams akompanavo žinoma muzikė Ona Mras.

Redaktorius Matas Zujus lietuviškai, o teisėjas Edward W. Lopatto angliškai priminė Susivienijimo per 75 metus nuveiktus darbus šalpos, tautinės, kultūrinės ir Lietuvos gelbėjimo srityse ir ragino visus galinčius įsirašyti Susivienijimo nariais, taipgi ragino tėvus įrašyti savo vaikus.

Susivienijimui geriausių sekmių palinkėjo svečias—Pennsylvanijos legislatūros atstovas adv. J. T. Tomascik, kurs būdamas slovakų unijų veikėjas gerai supranta ir mūsų Susivienijimo veiklą.

Programa užbaigta lietuvių tautos himnu.

Kaip garbės svečias taipgi dalyvavo Pittstono Šv. Kazimiero parapijos asistentas ir choro moderatorius kun. J. M. Truskauskas.

Bendrai, programa buvo trumpa, bet turininga ir publikai patiko.

Po to vieni linksmai laiką praleido prie rengėjų refrešmentų standos, kur būta lietuviškų užkandžių ir gėrimų, kiti prie įvairių kitų standų.

Iš susidariusio pelno apskritis galės vėl paremti aktualius mūsų tautinius, kultūrinius ir labdaringus reikalus.

PUSMETINIS LRKSA 4-TOS PENNA APSKRITIES SUSIRINKIMAS

Įvyko sekmadienį, gegužės 28, Švč. Trejybės parapijos svetainėje, Wilkes-Barre.

Susirinkimas pradėtas 2:30 P. M. Maldą sukalbėjo Matas Zujus.

Pirmininkui Pranui Katiliui dėl svarbių priežasčių negalint susirinkime dalyvauti, vedė vicepirmininkas Juozas Balčius; sekretoriavo Antanas Meškauskas.

Silvestrui Kuosai surinkus mandatus ir iššaukus kuopų atstovus, pasirodė dalyvauja šie: 14 kp. Wilkes-Barre—Marijona Kuprienė ir Jieva Naujalienė; 83 kp. Scranton—Simanas Galinis; 155 kp. Scranton—Petras Talkevičius, Jurgis Kazakevičius, Jurgis Sadauskas, Stasys Mickevičius; 209 kp.—Silvestras Kuosa ir Juozas Satula; apskrities vicepirmininkas Juozas Balčius, sekretorius Antanas Meškauskas; redaktorius Matas Zujus.

Sekretoriui A. Meškauskui perskaičius 1960 m. lapkričio 27-tą Scrantone įvykusio metinio susirinkimo protokolą — priimtas vienbalsiai.

Valdybos pareigūnams pranešus, kad metinis apskrities išvažiavimas rengiamas rugpiūčio 13-tą Rocky Glen parke, visi atstovai pasižadėjo uoliai pasidarbuoti, kad išvažiavimas pasisekti. Tikietai jau išspausdinti ir kuopų atstovai pasiėmė platinimui.

M. Zujus pranešė apie kitų apskričių ir kuopų pastangas minėti deimantinį Susivienijimo jubiliejų ir ragino ketvirtą apskritį pasidarbuoti ir sugestijonavo jubiliejų paminėti per metinį išvažiavimą paruošiant atatinkamą programėlę. Simanas Galinis priminė, kad ketvirtoji apskritis yra sulaukus 40 metų sukakties ir šią sukaktį galėtų paminėti kartu su organizacijos deimantiniu jubiliejum. Tuo pačiu reikalu išsireiškus M. Kuprienei, Jievai Naujalienei, S. Kuosai, J. Balčiui, A. Meškauskui, P. Talkevičiui ir kitiems, buvo pasiūlyta, paremta ir nutarta Susivienijimo jubiliejų ir apskrities sukaktį paminėti metiniam išvažiavime rugpiūčio 13.

S. Kuosa pranešė, kad Kingstono parapijoje gyvuojančios trys Susivienijimo kuopos—1, 34 ir 209 deimantinį jubiliejų paminės sekmadienį, spalių 1. Ryte Šv. Marijos bažnyčioje bus Mišios, o vakare vakarienė su pritaikyta programa.

Kitam susirinkimui vietą parinks ir sušauks apskrities valdyba.

Susirinkimas užbaigtas malda, kurią sukalbėjo S. Kuosa.

"GARSO" KNYGŲ KATALOGAS

MALDAKNYGĖS

RAMYBĖS ŠALTINIS. Surinko prelatas P. M. Juras. Išleido Lietuvių Katalikų Spaudos Draugija, Chicago, Ill., 1954 m. 544 puslapių. Kaina $3.00.

ŽYMIAI NUPIGINTOS MALDAKNYGĖS

MALDŲ VAINIKĖLIS (originalė kaina 70 centų) ..... .50

MALDŲ RINKINĖLIS, juodais apdarais ..... .40

ŠVENTOJI VALANDA—Maldos ir Giesmės. Sutaisė kun. J. K. Miliauskas. Tai vienatinė Amerikoje išleista maldaknygė, kurioje telpa maldos ir giesmės su gaidomis, kad žmonės gali sekti kunigą maldose ir giedoti giesmes su choru. Kaina 15c. Imant nemažiau 10 egzemplierių—10 centų.

ĮVAIRAUS TURINIO

KOVOSE DĖL LIETUVOS. II-ji dalis. Parašyta gen. Stasio Raštikio. 686 pusl. Kaina: įrištais viršeliais—$7.00; neįrištais—$6.50.

CROSSĖS (KRYŽIAI)—Romanas. Parašė Vincas Ramonas. Anglų kalbon išvertė Milton Stark. Išleido "Lietuvių Dienos". Įdomi knyga angliškai skaitantiems. 329 pusl. Kaina $4.00.

RINKTINĖS MINTYS, žymiųjų pasaulio žmonių pasisakymai įvairiausiomis temomis. Parengė Juozas Prunskis. Virš 300 puslapių. Kaina $4.00

KARALIAI IR ŠVENTIEJI, Elenos Tumienės eilėraščiai. Kaina $2.50.

LIAUDIES DAINOS, IV, K. V. Banaitis 2.00

Užsisakant kreipkitės į

"GARSO" ADMINISTRACIJĄ

P.O. Box 12 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa.

LRKSA 30-TA KUOPA RENGIA IŠVAŽIAVIMĄ PAMINĖTI DEIMANTINĮ JUBILIEJŲ

DR. WM. KRIKŠČIŪNAS, išvažiavimo rengimo komiteto pirmininkas

STASYS ŽEMAITIS, išvažiavimo rengimo komiteto vicepirmininkas

LRKSA 30 kuopa, gyvuojanti Scrantone, rengia didžiulį išvažiavimą sekmadienį, birželio 25, Rocky Glen parke.

Šio išvažiavimo programa bus pritaikyta paminėti Susivienijimo deimantinį jubiliejų.

Rengimo komiteto pirmininku yra dr. Wm. Krikščiūnas, vicepirmininkas St. Žemaitis; *programos komisiją* sudaro kuopos pirmininkas Petras Kantakevičius, kuopos sekretorė ir Susiv. iždo globėja Leokadija Donarovich — komisijos vicepirmininkė, nariai — Jonas Stirna, Albinas Brokevičius, Edvardas Klimaitis ir Juozas Noreika; *refrešmentų komisijos* pirmininkas Juozas Tankelevičius, vicepirmininkė Ona Kupčiūnienė, nariai—Verna Pranaitis, Domicelė Janušienė ir Edvardas Zubavičius.

Susivienijimo deimantinio jubiliejaus paminėjimui pritaikytas kalbas pasakys Susivienijimo viceprezidentas adv. Thomas E. Mack, sekretorius V. T. Kvetkas, P. J. Karašauskas ir redaktorius M. Zujus.

30-tos kuopos rengiamą išvažiavimą pasižadėjo remti 5-tos apskrities pirmininkas Adolfas Norvaiša, 4tos apskrities pirminikas Pranas Katilius ir kiti Susivienijimo veikėjai.

GRAŽUS VAIKUČIŲ VAIDINIMAS

Š. m. birželio 4-tą Šv. Mykolo parapijos mokyklos vaikučiai Scrantone pavyzdingai scenoje atliko vaidinimėlį: "The obliging calendar".

Vaidinime buvo atvaizduota dvylika mėnesių metuose, kurių kiekviename, pagal kalendoriaus tvarką, įvyksta kokie nors žymesni įvykiai žmonių ir vaikų gyvenime. Pavyzdžiui, sausio mėnuo atvaizduotas kaip vaikučių labai mėgstamas laikotarpis dėliai žiemos pramogų, kada galima linksmai čiuožti ant slidaus ledo ir iš minkšto sniego lipdyti sniego senius ir bobutes. Balandžio mėnesį visi laukia lietaus, todėl šią mintį mergytės išreiškė gražiais šokiais ir su lietsargiais. Be to, tą mėnesį dažnai ateina velykų šventė, todėl ji buvo atvaizduota baltomis lelijomis ir kiškučių šokiu. Gegužės mėnuo skirtas Švč. Marijos garbei, o taipgi tą mėnesį įvyksta Motinos Diena, todėl ir šie dalykai buvo atitinkamai pavaizduoti: Švč. Marijos garbei buvo trumpai įscenizuotos Jos apvainikavimo iškilmės, o pagerbiant brangias motinas, buvo puikiai pasakyta keletas eilėraščių. Lapkričio mėnuo pasižymi savo Padėkos Dienos šventė, todėl scenoje pasipylė visas būrys vaikučių, dailiai apsirengusių pirmųjų į Ameriką ateivių—pilgrimų uniformomis; savo vaidinimu vaikučiai išreiškė anų laikų ateivių pamaldumą ir padėką Dievui už Jo gėrybes žmonėms. Gruodžio mėnuo ženklina Kristaus užgimimo šventę, todėl šis mėnuo buvo nepaprastai gražiai ir turiningai atvaizduotas kalėdinėmis giesmėmis ir berniukų eisena su būgnais, pabrėžiant pasakoje neturtingo berniuko auką gimusiam Kūdikėliui Jėzui.

Protarpiais vaidinimo metu buvo įpinta lietuviška daina, tautiniai šokiai ir tautiniai rūbai.

Stebint šį vaikučių tobulai atliekamą vaidinimą, jautėsi daug įdėto darbo ir pasišventimo. Šiuos jaunus artistus tinkamai išmokė Šv. Mykolo parapijoje veikiančios Nukryžiuotojo Jėzaus Seselės, kurių viršininkė yra Seselė Antonija. Vaidinimas buvo pritaikytas užbaigiant prie Šv. Mykolo parapijos mokyklos veikiančio vaikų darželio mokslą ir auklėjimą. Vaidinimu buvo labai patenkinti vaikučių tėvai ir kiti svečiai.

Užsibaigus vaidinimui, vietos klebonas prel. J. F. Baltusevičius uniformuotiems mažiukams, apleidžiantiems vaikų darželį ir sekmingai perkeliamiems į pirmąjį mokyklos skyrių, iškilmingai įteikė diplomus, kuriais mažiukai didžiavosi, buvo linksmi ir patenkinti. Be to, prelatas pasakė momentui pritaikytus kelis žodžius, padėkodamas seselėms-vienuolėms už didelį ir pavyzdingą pasišventimą, mokinant ir gražiai auklėjant parapijos vaikučius. Kvietė visus tėvus bendradarbiauti su mokykla, duodant vaikučiams namie gerą pavyzdį ir juos visur rūpestingai prižiūrint, kad išaugtų gerais žmonėmis. Be to, prel. J. F. Baltusevičius labai gražiai ir pamatuotai nušvietė Šv. Mykolo parapijos mokyklos vaikučių lietuvių kalbos mokymo reikalą. Kiekvieno amerikiečio, šalia anglų kalbos, mokėjimas dar vienos ar kelių kitų kalbų, didina mūsų kultūringumą ir garbę. Vaikučių amžiuje išmokti vieną ar porą kalbų yra nesunku ir nieko nekainuoja. Menka garbė mokant tik vieną kalbą, bet didelė nauda mokėti keliomis kalbomis susikalbėti ir neišsižadant savo lietuvių tautos gražios, senos ir skambios kalbos. Ištikrųjų, Šv. Mykolo parapijos mokyklos vaikučiai ne tik puikiai kalba angliškai, kaip ir kitų mokyklų, bet pasižymi ir lietuvių kalbos mokėjimu ir jos vartojimu bažnyčioje, mokykloje, scenoje ir namie. Kas įdomiausia, kad net keletas kitataučių vaikučių, kurie lanko Šv. Mykolo parapinę mokyklą Scrantone, moriai mokosi lietuvių kalbos, ir tuo didžiuojasi, be to, ir tų vaikučių tėvai yra labai patenkinti.

Prelato J. F. Baltusevičiaus rimtos pastabos dėliai lietuvių kalbos Amerikoje vertos dėmesio visiems. Dar yra galimybių mūsų kalbą ir literatūrą šioje laisvės šalyje išgelbėti, tik reikia tikro noro, susipratimo ir savigarbos jausmo.

BDZ

AMŽINĄ ATILSĮ MIRUSIEMS

A. A. VIKTORIJA KAVALIAUSKIENĖ, gyv. 13½ Hemlock St., Georgetown, Wilkes-Barre Township, mirė birželio 2-rą; pašarvota buvo direktoriaus Leagus įstaigoje; palaidota antradienį, birželio 5-tą iš Švenč. Trejybės bažnyčios parapijos kapinėse. Paliko du sūnus, 12 anūkų ir 13 proanūkų.

A. A. KAZYS BALIŪNAS, gyv. 802 West Eight St., West Wyoming, mirė gegužės 29-tą Veteranų Administracijos ligoninėje. Palaidotas birželio 2-rą iš Our Lady of Sorrows bažnyčios, Mt. Olivet kapinėse, Carverton. Velionis buvo gimęs Lietuvoje, į šią šalį atvyko 17 metų amžiaus ir įsikūrė W. Wyoming. Buvo pirmojo pasaulinio karo veteranas. Paliko žmoną, dukterį, tris anūkus ir penkias seseris gyvenančias Lietuvoje.

A. A. MARIJONA KAŠĖTIENĖ, gyv. 55 W. Main St., Glen Lyon, mirė birželio 5-tą, palaidota birželio 8-tą iš Wanamie Šv. Marijos bažnyčios parapijos kapinėse. Velionė buvo gimusi Fairmount Springs, užbaigus Bloomsburg State Teachers College, mokytojavo Fairmount Springs ir Newport Township mokyklose. Paliko vyrą, du sūnus, dukterį, motiną, tris brolius, seserį ir kitus artimuosius.

A. A. ANTANAS BACEVIČIUS, gyv. 141 Brown Row, Wanamie, mirė birželio 5-tą, palaidotas birželio 8-tą iš Šv. Marijos bažnyčios parapijos kapinėse. Velionis atvykęs iš Lietuvos Wanamie išgyveno 50 metų. Buvo pirmojo pasaulinio karo veteranas, priklausė prie Švento Vardo Dr-jos, prie veteranų ir kitų organizacijų. Paliko žmoną Oną.

MIRĖ VERONIKĄ PETKUVIENĖ

Gegužės 30-tą mirė ilgamečio 183 kuopos nario Stasio Petkaus žmona Viktorija Petkuvienė, gyv. 54 Parnell St., Browntown.

Pašarvota buvo namuose.

Palaidota birželio 3-čią iš Pittston'o Šv. Kazimiero bažnyčios parapijos kapinėse.

Velionė buvo gimusi Pittstone. Buvo susipratus lietuvė, priklausė prie Moterų Sąjungos kuopos, buvo Šv. Kazimiero parapijos rūbų rinkėjų pirmininkė.

Paliko vyrą Stasį buvusį "Draugo" spaustuvės linotypininką, dukterį Mrs. Ch. Zakrecki; du anūkus; keturis brolius, keturias seseris ir kitus artimuosius.

Teilsis jos vėlė Viešpaty!

Artimieiems giliausia užuojauta!

LANKĖSI

Birželio 5-tą Susivienijimo centro įstaigoje ir redakcijoje lankėsi ilgamečiai 41 kuopos nariai Jieva Mažuknienė ir sūnus Algirdas Mažukna iš Worcester, Mass. Atliko su naryste susijusius reikalus ir susipažino su centro įstaigos patalpomis ir įrengimais.

Vengrijos komunistinio jaunimo organas "Magyar Ifujsag" pranešė, kad Vengrijos jaunimas 1960 metais be atlyginimo atidirbęs įvairiose darbovietėse 11.8 milijonų valandų. Tuose darbuose dalyvavę per 600,000 jaunuolių (E.).

Chirurgas ne Budelis

Pas žinomą chirurgą ateina pacientė poniutė, pasisako turinti veide grožio trūkumą, kurį prašo pašalinti operacijos būdu. Apžiūrėjęs, chirurgas atsisako.

— Kodėl? ji nori žinoti.

— Aš gi ne budelis, o čia reikia visą galvą nupiauti, paaiškino chirurgas.

CLEVELANDIEČIAI RUOŠIASI DAINŲ ŠVENTEI

Šiaurinės Amerikos — JAV ir Kanados Antroji Lietuvių Dainų Šventė, įvyksianti liepos 2 d. Chicagoje, sujudino šio krašto dainuojantį jaunimą. Giesmininkų sambūriai, kurie yra pasinešę keliauti į Dainų Šventę, šiuo metu braukdami devintą prakaitą, atlieka tai dienai skirtų dainų bei giesmių paruošimą. Ant veržlių ir idealistiniai nusiteikusių giesmininkų pečių dar gula ir kita našta—surinkti pinigų kelionės išlaidų bent pusei apmokėti, nes Dainų Šventės Komitetas teigia nepajėgiąs visų chorų kelionių išlaidų pilnai padengti.

Jaudinančią darbo karštligę nūdien pergyvena ir Clevelando žvalusis jaunimas — Čiurlionio Meno Ansamblio giesmininkų šeima ir Šventojo Jurgio parapijinis choras,—viso viršum šimto dainuojančių dūšių. Tai šimtinei nudanginti į Chicagą reikės nemaža pinigo. Berods, viena iš pirmųjų, su savo duoklė paskubėjo SLA 14 kuopa, iš savo iždo paskirdama $10.00 auką.

Našiausią paramą mūsų giesmininkams yra numatęs suteikti Clevelando Lietuvių Piliečių Klubas, kurio vadovybė šiam tikslui rengia birželio 24, šeštadienį, 7:30 valandą vakare, taip vadinamą Mažąją Dainų Šventę, kurios gausią ir turiningą dainų programą išpildys Čiurlionio Meno Ansamblio choras, vadovaujamas muziko Alfonso Mikulskio ir Šv. Jurgio parapijos choras, vadovaujamas muz. Prano Ambrazo.

Tą vakarą pašvęskime tik Mažąjai Dainų Šventei! Neruoškime kitokių parengimų! Eikime į koncertą patys ir paskatinkime kitus, savo pažįstamus bei bičiulius, o kam įmanoma, atsiveskime ir kitataučius — amerikiečius, ypačiai tuos, su kuriais vienaip ar kitaip bendraujame. Tuo gražiai ir prasmingai prisidėsime prie lietuviškosios dainos bei lietuvių vardo pagarsinimo svetimųjų tarpe.

Taigi, bičiuliai, iki pasimatymo Clevelando Mažosios Dainų Šventės koncerte, birželio 24, vakare, Lietuvių Salėje!

Andrius Jogaudas

Nesusipratimas

Į pilną autobusą įlipo stora moteris ir atsistojo priešais sėdintį vyrą. Vyras nieko netrukus bandė atsistoti, bet moteris jį mandagiai pastūmėjo atgal, sakydama: — Aš nepripažįstu tų persenusių mandagumų, pone. Aš mielai galiu pastovėti! Po trumpos pauzos vyras vėl bando stotis, moteris vėl jį pastumia atgal, ir trečią kartą taip pat.

— Liaukis, tamsta, pagaliau mane stumdžiusi! Dėl tamstos aš jau tris sustojimus pravažiavau!—supyko sėdintis vyras.

— O! Tu jau su naujais kailiniais. Tai jau vyro nupelnas?—sako draugė.

— Iš dalies taip . . . Bet idėja tai mano pačios . . .

JUBILĖJINIS APSKRITIES IŠVAŽIAVIMAS

LRKSA Connecticut apskritis su vietinėmis kuopomis rengia jubilėjinį išvažiavimą rugsėjo (September) 3, Belliview parke, prie Lakewood, Waterbury, Ct.

Šis išvažiavimas bus nepaprastai įdomus, nes Connecticut apskrities Kultūrinės komisijos pirmininkas kompozitorius Aleksandras Aleksis pasižadėjo su savo choristais išpildyti dainų programą. Tadgi prašom visus lietuvius tą dieną skirti mūsų Susivienijimo 75 metų jubilėjaus paminėjimui. Tikimės dalyvaus ir centro kalbėtojas, kurs apibudins mūsų Susivienijimo pradžią, dabartį ir ateitį. Kurie esat lankę trilypius Conn. apskričių išvažiavimus, gerai žinote, kal Belliview parkas yra graži ir patogi vieta. Yra visokių įvairumų jauniems, seniems ir vaikučiams.

Jubilėjinio išvažiavimo darbščios šeimininkės gamins skanius valgius. Bus visokių gėrimų. Gros puikus orkestras visokiems šokiams. Yra didelė apsauga nuo lietaus. Tadgi dar kartą prašome lietuvišką visuomenę rugsėjo 3-čią dalyvauti Susivienijimo 75 metų sukakties minėjime.

Elžbieta Veturienė,
11 ir 91 kuopų sekr.

LRKSA KUOPŲ SUSIRINKIMAI

EDWARDSVILLE, Pa.—1 kuopos susirinkimas įvyks birželio 18 dieną, tuoj po sumos Šv. Marijos parapijos svetainėje. Visi nariai ir narės, dalyvaukite.

FOREST CITY, Pa.—5-tos kuopos susirinkimas įvyks birželio 18 dieną, tuoj po sumos Šv. Antano parapijos svetainėje.

WILKES-BARRE, Pa.—17 kuopos susirinkimas įvyks birželio 18 dieną, tuoj po sumos, Švč. Trejybės parapijos svetainėje. Visos narės nariai, malonėkite dalyvauti.

LUZERNE, Penna.—28-tos kuopos susirinkimas įvyks birželio 18 dieną, Bill's and Frank's Cafe patalpose, 254 Bennett St. (senoje Mockaičio vietoje), Sun Parlor kambary, 1 P.M.

SUGAR NOTCH, Pa. — 46 kuopos susirinkimas įvyks birželio 18 dieną, tuoj po sumos, Šv. Petro ir Povilo parapijos svetainėje.

CAMBRIDGE, Mass.—127 kuopos susirinkimas įvyks birželio 18 dieną, tuoj po paskutinių Mišių, Šv. P. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos svetainėje.

PITTSTON, Pa.—188-čios kuopos susirinkimas įvyks birželio 18 dieną, tuoj po sumos, Šv. Kazimiero parapijos svetainėje.

INKERMAN, Pa.—194-tos kuopos susirinkimas įvyks birželio 19 dieną, 7:30 P. M. Marcelės Lomsargienės namuose, 15 Chestnut Street.

MANCHESTER, Conn. — 216 kp. susirinkimas įvyks birželio 25 dieną, Lietuvių svetainėj 24 Golvai Street. Visos narės-nariai malonėkite dalyvauti.

LRKSA 30-TOS KUOPOS JUBILIEJINIS

IŠVAŽIAVIMAS

Birželio-June 25, 1961

ROCKY GLEN PARKE

PROGRAMA PARKO PAVILJONE PRASIDĖS 3 VAL. P. M. IR BUS PRITAIKYTA SUSIVIENIJIMO DEIMANTINIO JUBILIEJAUS PAMINĖJIMUI. KALBĖS DIREKTORIŲ TARYBBOS NARIAI IR ORGANIZACIJOS VETERANAI.

RENGĖJAI TURĖS REFREŠMENTŲ STANDĄ

VISUOMENĖ MALONIAI KVIEČIAMA DALYVAUTI